N. 214.

BREDASCHE
Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk
Nieuws- COURANT
Blad.

Zondag en Maandag den 9 en 10 October.

NEDERLANDEN.

Breda, den 8sten October.

Er is wellicht geen tijd geweest, dat men zich, meer dan tegenwoordig, vornamelijk door den indruk van het oogenblik liet bestieren. Het missen van vaste beginselen is niet het gebrek alleen van de tegenstanders en beschermers der oproerige bewegingen in Europa; ook de bestuurders des oproers kleeft hetzelfde gebrek aan. Een aandachtig overzigt van al het gebeurde sedert de noodlottige dagen van July, Augustus en September des vorigen jaars tot heden zal de hier geuite stelling bewijzen. Van daar de dobbering op eene geheel onbekende zee, welker golven ons beurtelings of tot den hemel verheffen of ons in de diepte nederstorten. Kalmte bestond en bestaat nergens of nimmer.

Nog is die toestand niet opgeheven. Veel is er gebeurd, wat onze hoop gesterkt, ons hart tot dankbare vreugde gestemd heeft; weinig, waarop wij, met waarschijnlijkheid, onze toekomst kunnen berekenen. Dit laatste behoort echter onder die verrigtingen, welke onafscheidelijk van 's menschen natuur schijnen, en onder zekere bepalingen, niet alleen geoorloofd, maar zelfs pligtmatig zijn.

Wat het bepalen der toekomst thans zoo moeijelijk maakt, is het, zoo even reeds gemelde, gebrek aan vaste beginselen, beginselen, die, bij eene aangenomene oorzaak, tot de bepaling van een *gast*, of althans *waarschijnlijk* gevolg leiden. Bij het missen dezer beginselen en het gevoel der noodzakelijkheid om toch op iets te bouwen, hechten wij ons aan den indruk van het oogenblik en breken heden af, wat wij gister opbouwden; vervallen bij de waarneming van onzen toestand in uitersten, die gevaarlijk zijn, omdat wij ons, in eene gedurige minsering, wel *rondom* maar nooit *op* het ware standpunt voeren, waar wij eigenlijk geplaatst moeten zijn, om het geheel naar waarheid te kunnen overzien, om, uit dat tafereel van *heden*, dat van *morgen* met eenige waarschijnlijkheid te kunnen bepalen.

Het is bekend, dat een der leden van de Londensche conferentie op de vraag: wat toch zal de orde en rust in Europa weder herstellen? geantwoord heeft: *het toeval!* Men behoefde dit woord van *de Talleyrand* niet, om het karakter dier staatkundige vereeniging te kennen. Waar hechte beginselen ontbreken; waar godsdienst niet tot den grondslag van elk staatsgebouw is aangenomen, blijft, bij de minste moeijelijkheid, niets anders dan het *toeval* over.

Van daar de onbepaalde gang in de deliberatien der gemelde conferentie. Van daar het onderhandelen met het revolutionair systema reeds vroeger, en met de erkenning van *Lodewijk Philippus* aangevangen, en de gedurige verschuiving der tijdpunten, waarop aan hare eigene bepalingen, (die reeds niets meer dan concessien aan den heerschenden oproergeest waren) gevolg zoude worden gegeven. Van daar eindelijk, dat de vrede van Europa nu eens uitgesproken werd in de getrouwe naleving der protocollen gewaarborgd te zijn, dan weder van de onzijdige behandeling der ontevredenen (in welker vervulling men geene factie wilde erkennen) afhing, dan weder van de houding en de daaruit volgende instandblijving van eenig ministerie enz. Zoo vestigde men de beurtelings de oogen op Londen en Parijs; bouwde men op den val van het ministerie *Grey* volgde dien van *Périer*, als teeken tot den algemeenen oorlog, bij elken maatregel, die dien val scheen te voorspellen; en verwonderde men zich, dat *Warschau* vallen kon, en echter laatst genoemd ministerie bleef bestaan.

Dat verwonderen getuigde intusschen van eene weinig gegronde zaakkennis. Waar vaste regelen verdwenen zijn, is elke gebeurtenis mogelijk, en waar men zich gedurende meer dan een jaar schier dagelijks moest verwonderen, houdt eindelijk elke bevreemding op. Het is waar: een kortstondige vrede kan misschien van deze of gene gebeurtenis het gevolg zijn; het is niet onmogelijk, dat de onderhandelingen met het revolutionaire stelsel den gevreesden algemeenen oorlog verwijderen; maar een duurzame vrede, een vrede die de toegebragte wonden niet alleen tijdelijk heelt, maar een volkomene herstelling aanbiedt; eene terugkeering tot rust en orde kan geenzins door verzaking regt van en beginselen gekocht worden, al gelegt men aan die verzaking bok den schoon klinkenden naam van *vredelievendheid*. Zoo lang de conferentie, welke met de regeling der Europesche zaken belast schijnt, den door haar aangenomen grondslag blijft behouden, zal het daarop te vestigen gebouw niemen het oort dien naam zal kunnen dragen, niets meer dan eene hut zijn, die bij de minste windvlaag, tot beschadiging der bouwmeesters instorten zal; daarbij, (niet onwaarschijnlijk) menig, die tot den opbouw mede werkte, verpletterende.

Het is derhalve meer dan ooit tijd om zich tegen beginselen, die het eenen waarborg voor eene rustige en gelukkige toekomst aanbieden, te verzetten. *Holland* moge, in deszelfs ondergeschikte rang, weinig beteekenend schijnen, ter bestrijding der valsche leer, juist omdat het hier meer een strijd van beginselen, dan wel een strijd van grondgebied is, kunnen de krachten zijner landaard eingebonden minder in aanmerking zouden komen, is het, die in dezen de overwinning beslist; en tot aanwijzing van deze zijne evenmin uitgestrekte grenzen als kolossale legers noodig. Het zoude thans niet voor het eerst zijn, dat Holland in het ware en goede grootere magten is voor gegaan.

Over deze onderscheidene aangaande zullen wij nader ontwikkelend aanbieden, te verzetten. *Holland* moge, in deszelfs ondergeschikte rang, weinig beteekenend schijnen, ter bestrijding der valsche leer, juist omdat het hier meer een strijd van beginselen, dan wel een strijd van grondgebied is, kunnen de krachten zijner landaard eingebonden minder in aanmerking zouden komen, is het, die in dezen de overwinning beslist; en tot aanwijzing van deze zijne evenmin uitgestrekte grenzen als kolossale legers noodig. Het zoude thans niet voor het eerst zijn, dat Holland in het ware en goede grootere magten is voor gegaan.

Over deze onderscheidene aangaande zullen wij nader ontwikkelend

DAGORDER voor het LEGER te VELDHOVEN.

Ik maak bij deze dagorder aan het leger bekend, dat ik van wege Zijne Majesteit den Koning heb ontvangen de officiele mededeling, en tevens den last, om ter kennisse te brengen van het leger te velde, van de onderscheidene bevelhebbers der vestingen en der gedetacheerde korpsen, onder mijne bevelen, dat de wapenstilstand tusschen Holland en België, die den tiendeu October aanstaande, des morgens ten twaalf uren, moest eindigen, verlengd is geworden, op *dijzonder aanzoek* van de Gevolmagtigden der groote Mogendheden, die te Londen in conferentie vereenigd zijn, tot op den vijf-en-twintigsten dezer maand, des morgens ten twaalf ure."

Het aannemen van dit aanzoek der gemelde Gevolmagtigden verbiedt dezerzijds alle aanvallende bewegingen, tot op het voornoemde tijdstip.

Hoofdkwartier Tilburg, 6 October 1831.

De Veld-Maarschalk, Opperbevelhebber van het Leger,
Willem, Prins van Oranje.

Heden morgen ten 7 ure is Prins *Frederik* der Nederlanden langs deze vesting gepasseerd, komende van 's Hage en zich naar het hoofdkwartier begevende.

— Den 6den is uit de Oost ter reede van Vlissingen aangekomen Z. M. korvet *de Lege*, gezagvoerder van Luxemburg. Dit vaartuig heeft op reis verscheiden manschappen van de equipage verloren en had nog vele zieken aan boord.

Naar men vernoemt hebben de Belgen hunne positie aan de Kabelle-sluis ontruimd, de stukken vernageld en de borstweringen geslecht. Daarentegen wordt aan onze zijde het fort Oranje-Nassau, in de nabijheid van het Hazengras versterkt en gewapend. De koortsen in het 4e en 5e district van Zeeland nemen niet toe, doch de manschappen zijn door hare aanvallen zeer verzwakt en hebben rust noodig om hunne vorige krachten weder te bekomen. De dienst is intusschen zwaar, zoodat men reikhalzend naar meerdere versterking uitziet; de nieuw op te rigten 14de afdeeling zegt men daartoe bestemd te zijn, doch daar deze afdeeling nog niet geheel georganiseerd is, ware het te wenschen, dat er intusschen provisioneel eenige andere troepen aangewezen werden, tot verligting van degenen welke, door de ziekte, in getal en krachten verzwakt, nu alleen de zware dienst te vervullen hebben.

— Het fransch dagblad *le Globe* deelt eenen brief mede, over den toestand van het ambachts-volk binnen Parijs, welke opmerkenswaardige bijzonderheden schijnt te bevatten en veel stof tot nadenken geeft. De briefschrijver laat zich dus uit:

» Ik bewoon eene der voorsteden, die voornamelijk mede door ambachtslieden bewoond wordt. Onlangs kwam de commissaris van politie van mijne wijk mij verzoeken, hem stelling omtrent te bezorgen wegens het aantal ambachtslieden, binnen zekeren kring wonende, welke werk of geen werk hadden, met aanwijzing van hunnen ouderdom en beroep, enz. Deze soort van statistiek was hem van wege de regering afgevraagd geworden, zeker met het prijselijkste oogmerk, hoezeer dat oogmerk, volgens allen schijn, geene dan zeer onbeteekenende resultaten hebben kan of zal. Ik heb mij niettemin bevlijtigd, om aan den mij te kennen gegeven wensch te voldoen en successivelijk een voor een al de huizen van mijne wijk, die zich in den kring bevonden, welke mij aangewezen was, bezocht.

» Het was eene zeer treurige taak, mijnheer. Hoezeer een nabuur van deze ambachtslieden, nabij hen wonende en dezelfde luch

inademende, zoo had ik, ik wil het gaarne bekennen, de diepe ellende, welke hen verteert, nooit verwacht. Zoo leeft men te Parijs, steeds verstrooid en onverschillig voort; naast u wonen ongelukkigen, die het noodzakelijke derven en niemand weet het. Zij lijden, zij hebben honger .... Men is twintig malen hunne deur voorbij gegaan en denkt aan hunne behoeften niet eens.

» Van het getal der ambachtslieden, welke de eigenaars van ieder huis mij aanwezen, had slechts het vierde gedeelte werk; de overigen leefden zonder, en de hemel weet hoe. 't Is hier niet ten onpas aan te merken, hoe nijverig de armoede is, in zich hulpmiddelen te zoeken. Men kan zich de naarstigheid niet verbeelden, welke deze arme lieden in het werk stellen, om niet van honger om te komen. Van de bezigheden huns beroeps verstoken, trachten zij ten minsten eenige stuivers te verdienen: sommige met tapijten uit slaan, anderen door, met eenen kleinen kruiwagen, groenten of vruchten langs de straten van Parijs uit te venten. Eenige maanden geleden hadden onderscheiden hunner veel werk, met het vervaardigen van koppels en scheden voor de sabels en bajonetten der nationale garde. Thans echter, nu het met de nationale garde, gelijk zij zeggen, *zoo niet meer gaat*, dienen eenige als opperknechts bij de metselaars, of loopen langs de kaden, om koopmanschappen te helpen uit- of inladen of verkoopen drank (van soethout) aan de deuren der kleine schouwburgen. Sommige zeer oude lieden worden door hun huisgezin ondersteund. Op die wijze leven de laagste menschen zoo zindelijk zijn de middelen, welke zij hebben de walgelijkheid, dat zij hunnen arbeid weder kunnen opvatten; maar zij wachten reeds zoo lang en de winter nadert met rasse schreden!

» Overal heeft mij eene afgrijselijke ellende getroffen. Het meerendeel dier ongelukkigen zijn hunne huisheeren drie of vier termijnen schuldig, welke, in plaats van hun geld te vragen, hun nog brood geven. Anderen, die reeds bij den bakker in schuld zijn, vinden daar geen crediet meer. De meesten hebben daarenboven vele kinderen, somtijds acht of negen.

» Overigens klagen zij niet. Bijna overal wordt lijden en gelatenheid, ja somtijds vierheid gevonden. Onderscheiden vrouwen, welke meenden, dat ik kwam, om haar aalmoezen te doen uitreiken, wilden niet, dat ik de namen harer mannen op mijne lijst stelde."

— Bij een besluit van Z. M. is de vastgestelde termijn tot het inzenden van de nieuwe ontwerpen wegens de plaatselijke belastingen, nog met drie maanden verlengd.

— Uit 's Hage zijn onstreeks 300 nieuwe grenadiers, onlangs uit het leger ter inlijving derwaarts gezonden, naar de beide bataillons in het leger vertrokken.

— Het gisteren door ons vermelde vertrek van den vorst *Paszkewitsch* naar den kant van Modlin bevestigt zich ten vollen. Ook bevestigt zich het berigt, dat de afdeeling van de poolsche generaal *Rozycki* geheel van het tooneel des oorlogs verdweenen is, [illegible] zijn. De grootvorst *Michel* is, van Warschau, [illegible] vertrokken. Brieven uit Warschau van den 28sten hebben [illegible] nieuws van eenig belang aangebragt.

BELGIE.

Brussel, den 7den October.

De vertegenwoordigers hebben zich in hunne zitting van gisteren, met de deliberatien over het voorstel tot een onderzoek van het gedrag en over eene verantwoording van de ministers en verdere hoofd-personen bezig gehouden, na bevorens het traktement van den griffier der kamer op *f* 1,500 bepaald te hebben. De heer *Delhaegne* zeide bij die gelegenheid, dat de eerste pligt van deze kamer spaarzaamheid was. Nooit, vervolgde hij, is Belgie zoo zeer in lijden geweest, nooit zijn de behoeften der schatkist dringender geweest, enz.

Wij willen de lange algemeene discussien over bovengemeld voorstel tot onderzoek niet volgen, maar alleen eenige der opmerkelijkste gezegden en [illegible] van en uit de redevoeringen der leden mededeelen.

De heer *Helias d'Huddeghem* zeide: » De nederlaag der Belgen, de zoo gemakkelijke overwinning der Hollanders hebben eene algemeene verwondering veroorzaakt. De *onverschrokkenheid* (!) moed van het verwonnen volk, deszelfs gehechtheid aan de nationale zaak, zijne geestdrift en vurige gehechtheid aan zijnen souverein, schenen geheel wat anders dan eene nederlaag te beloven, zoodat ik, geloof, mijne heeren, dat de rampen, welke wij betreuren, geenszins met eenig regt aan het belgische volk kunnen worden toegeschreven, en dat de nationale vertegenwoordiging verpligt is, om de oorzaken en aanleggers dezer tegenspoeden op te sporen.

De heer *Pirmez* deed opmerken, dat het ontwerp van onderzoek onvolledig is, vooral dat het noodig wezen zal, dat de kamer getuigen hopren en zich van de behoorlijke bewijsstukken en bescheiden voorzien zal moeten. De spreker was van oordeel, dat een onderzoek zonder, dat geen resultaat zou opleveren, en er den spot mede zou gedreven worden.

De heer *Dumortier* was niet alleen van hetzelfde gevoelen, maar meest in kwaliteit van rapporteur der centrale afdeeling, de kamer berigten, dat die afdeeling, na het grondbeginsel van een onderzoek te hebben aangenomen, van oordeel was geweest, dat het stilzwijgen der constitutie te dien opzigte aangevuld behoorde te worden door eene wet, waarbij de wijze van dat onderzoek zou worden geregeld. Hij had reeds een tot dat einde gereed gemaakt ontwerp bij zich.

De heer *A. Rodenbach*. Mijne heeren, ik deel geenszins in het oordeel van mijnen geachten ambtgenoot *Pirmez*, welke vermeent, dat het een onderzoek om er mede te lagchen zal worden. Het is bewezen, dat men schandelijk misbruik van onze goede trouw heeft gemaakt: de generaal *Goblet* heeft ons gezegd, dat wij 40,000 man onder de wapenen hadden; de heer *d'Haene* beroemde zich, toen hij het ministerie verliet, dat hij ons leger met 24,000 soldaten vermeerderd had en de baron *Dufailly* kondigde het congres aan, dat wij 57,000 man hadden gereed, om te veld te trekken; in zijn budget vermeldde hij zelfs 68,000 man; waar was dan dat leger gebleven, toen Koning *Willem* moest bevochten worden en in welke zakken waren de penningen der schatkist overgegaan? — Alles doet vermoeden, dat een onderzoek ons de aanleggers zal doen kennen, van die verheven strategische plans, welke onze tegenspoeden in de gaard sleepten, veroorzaakt hebben.

De heer *H. de Brouckere* verzette zich tegen een gedaan voorstel tot het benoemen zeker commissie tot onderzoek. Deze commissie, zeide hij, zou gelijk staan met eenen regter ter instructie; zij zou meer dan een jaar noodig hebben, om alle verdachte stukken in te winnen en te onderzoeken, en dat alles zou nog tot niets leiden. Maar, veronderstelt, daar kwam eenig resultaat uit voort, deze of gene generaal wierd overtuigd van zijnen pligt te kort te hebben gedaan, van dezen of genen kolonel of majoor wierd bewezen, dat hij voor den vijand gevlugt had, met een woord, daar wierd zonneklaar bewezen, dat een groot aantal officieren zich slecht gedragen had, welke maatregelen zouden dan nog ten spijte van dezen nemen, welk regt regt [illegible], om hen te vervolgen en te straffen, dit regt behoort [illegible] vereeniging en aan de regterlijke magt. Indien gij het onderzoek wenschen, mijne heeren, het ministerie zal rigten, mijne heeren, zegt het dan [illegible] dan zijt gij in de termen der constitutie; gelast het onderzoek, en gij zult naderhand in de gelegenheid zijn, om een besluit te nemen, dat is te zeggen, om het ministerie [illegible] in staat van beschuldiging te stellen, enz.

De heer *Dumortier* hadde eenen brief van den generaal *Daine* van den 30sten Junij aan, waarin deze meldde, dat hij noch levensmiddelen, noch magazijnen had en dat zijn leger van honger stierf.

De heer *H. de Brouckere* antwoordde hierop, dat men in de door den generaal *Daine* voorgebragte middelen gaput scheen te hebben; hij wilde gelooven, dat bij de ramp, die wij betreuren, een gelijk zijn aandeel in de misslagen heeft gehad. Maar is dan eene bladzijde der memorie van den generaal *Daine* genoeg, om het ministerie te beschuldigen? Zekerlijk neen. Vraagt den generaal *Daine* en diens aanhangers wie aan het ontstaan schuld heeft; het zal het ministerie zijn; vraagt daarentegen de aanhangers van het ministerie, wie de schuldige is en deze zullen den generaal *Daine* noemen.

De heer *C. Rodenbach*. In bijzonderen omstandigheden geplaatst, heb ik de droevige overtuiging bekomen, dat het vorige ministerie menigen misslag begaan heeft; maar ik zal mij niet haasten met eene blaam te werpen op al de genen, welke dat ministerie hebben uitgemaakt. In de moeijelijke omstandigheden, in welke wij ons bevinden heeft er veelligt slechts dwaling en onbehendigheid plaats gehad daar, waar een achterdochtig patriotismus verraad meent te bespeuren. De wettige middelen, welke de constitutie u in handen stelt, zullen hoop ik zoldaande zijn, om de ware schuldigen te straffen. De blaam moet geworpen worden op die leden van het vorig gouvernement, welke, door hunne schuld, door hunne gemeene staatkunde, of wel door [illegible] gevolgd systema (een systema, dat ik niet mag [illegible], hunne onbekwaamheden hebben [illegible] en de gemeente, [illegible] onbekwaamheid of door verraad, daartoe hebben medegewerkt, zijnde degenen, die ter verantwoording voor onze balie moeten worden geroepen.

— Ook de senaat is gisteren vergaderd geweest, maar heeft zich weder met niets dan met denzelfs reglement van orde bezig gehouden, waarvan hij negmaals seven artikels heeft aangenomen, bij

schijnt dit onderwerp zoo gewigtig te vinden, dat er besloten is, hetzelve in eene avondzitting te vervolgen.

— Men vernoemt, dat de koning in het kamp te Diest het besluit geteekend heeft, waarbij de oprigting van een vreemd legioen bevolen wordt. De heer *Achille Murat* is, bij hetzelfde besluit, tot kolonel daarvan benoemd.

— Men had eerst het gerucht verbreid, dat de *Gazette de France* had zulks in eenen brief, uit Brussel zoo zij zeide ontvangen, zoeken te bevestigen, dat namelijk de komst van den heer *Achille Murat* in België, het fransch gouvernement ongevallig zijnde, ons bewind dezen heer verzocht had het rijk te verlaten en provisioneel van de oprigting van een vreemd legioen had afgezien. Het nu geteekend besluit logenstraft te gelijker tijd deze beide geruchten.

— Zie hier de rangschikking der fransche officieren, die in ons leger zullen dienen:

Als geattacheerd aan den luitenant generaal *Grundler:* de oversten *Martellière*, *de Lavaleat*, de kapitein *Grimbelt*. — Aan den luitenant generaal *Billiard:* de oversten *Farlet*, *Saulte* en *Rabaudi*. — Aan den kavallerie luitenant generaal *Picquet:* de kolonel *Châtrie de la Fosse*, de overste de *l'Espanda*, de luitenant *Audibert*.

Ordonnans-officieren: de kavallerie-kolonel *de St. Paire*, de inf.-kolonel *Morel*, de staaton oversten *Bujard*, *Balleon de Fontenay* en *Basiaux*; de kavallerie-kapiteins *d'Argence*, *Duclos de Valdelène*, *Malet*; de inf.-kapiteins *d'Ast*, *d'Avesne*; de kapitein *d'Espréménil*, de luitenants *Gadilot* en *Berat*.

— Het schijnt zeker, dat de heeren *Borremans* en *Cuthat* op het punt geweest zijn van uit de gevangenis St. Bernard te ontkomen. — Thans vernoemt men, dat de kommandant der gevangenis de *St. Leger* de vlugt genomen heeft, de kas van het etablissement met zich [illegible] dat zelf gedeelte van de middelen hadd willen verschaffen om te ontkomen, doch dat zij de ontwerpen der kommandants wantrouwende, zich er verder niet mede ingelaten hadden.

De luit. kolonel *Gregoire* is in vrijheid gesteld geworden, op de verklaring van den procureur des konings, dat zijn appel tegen het arrest van het hof te Mons in het belang van de wet was geschied.

— In *l'Echo de la Frontière*, dagblad van Valenciennes, leest men het volgende:

"Ondanks de werkzaamheid van de Luiksche geweerfabrieken, is er gebrek aan wapenen sedert de wet op het achterhouden van wapenen, door de kamers aangenomen, en intusschen door Frankrijk aan België een voorschot van 40,000 geweren; de artillerie-directie van Valenciennes levert voor haar zelve alleen er 2,400 af. Deze zelfde directie heeft een voorraad van dertien millioenen nieuw verhardigde patronen; zij kon, des noodig, ook van deze een aantal aan haren bondgenoot leenen."

— *Le Politique* maakt weder melding van eene verkenning door het garnizoen van Maastricht op den 4den dezer gedaan. Een detachement van 60 kurassiers en 200 man infanterie was tot Loen, twee en een half uur van Luik, gekomen. Men had daar onderzoek gedaan of zich in de omstreken fransche of belgische ingenieurs bevonden en of de burgerwacht van wapenen was voorzien enz. — Men sprak te Luik nog van eene andere verkenning door de Hollanders tot aan de stadspoorten toe voortgezet.

— Brieven van Londen verzekeren, dat het op verzoek van Vorst *Talleyrand* is, dat de wapenstilstand is verlengd geworden.

PARIJS.

Parijs, den 4den October.

De zitting van de kamer der gedeputeerden van heden, is geheel gewijd geweest aan de discussie van het ontwerp-artikel over het paarschap, en de aanbieding van het ontwerp van wet, regelende de dotatie van het inkomen van de kroon. In dit ontwerp heeft men opgemerkt, dat het montant der civile lijst verminderd is geweest. Bij de discussie over het paarschap hebben de heeren *Thourat*, *Bignon*, *Dubois*, *Salverte* en *Royer-Collard* het woord gevoerd. De rede des laatsten sprekers is met veel belangstelling aangehoord.

— De Londensche conferentie heeft, naar men zegt, besloten, om den troon van Griekenland aan Prins *Willem Frederik*, tweeden zoon des konings van Holland, aan te bieden.

— De generaal *Lamarque* is gelegen nabij het dorp des Essards, in het land van Bourbon-Vendée, op twee mijlen van Cholet, door een rijtuigval chouans vreedzaardig verrast. De procureur des konings te Bourbon-Vendée heeft zich, met gendarmes en een detachement troepen vergezeld, ter plaatse begeven, om de schuldigen op te sporen.

— Uit Valenciennes schrijft men van den 4den October:

"De armee op de grenzen is met eene divisie infanterie onder den generaal *Janin* en eene brigade kavallerie vermeerderd geworden. Ons leger is daardoor op 70,000 man gebragt, welke aan de zijde van Givet en Sedan zijn gekantonneerd.

— De vreemde emigranten, die heden aan de prefectuur van politie hunne maandelijksche schadeloosstelling, voor de maand September, hebben willen ontvangen, zijn geheel afgewezen geworden. Slechts de helft heeft men hun willen toetellen, onder de belofte dat zij vóór den 15den dezer de hoofdstad zouden verlaten.

— Het fransch gouvernement heeft op de markt te Londen eene groote hoeveelheid granen doen aankoopen, tot approvisionering van de vestingen in de departementen van het Noorden en van Pas-de-Calais.

— De fondsen stonden ter beurze van heden: de 5 pCt. kont. 87,70, op tijd 87,60; de 3 pCt. kont. 58,20; op tijd 58,25; de Napolsche renten kont. 69,30, op tijd 69,50.

ENGELAND.

Londen, den 5den October.

Maandag avond heeft de eerste minister, graaf *Grey*, in het Hoogerhuis de tweede voorlezing van de gewigtige hervormingswet voorgesteld, na breedvoerig dien maatregel verdedigd en op eene zeer dringende wijze de aanneming daarvan aanbevolen te hebben. Hij zeide, dat hij met dien maatregel zou staan of vallen. Hij begreep, dat het volk regt had eene constitutionele hervorming te verwachten, zoo als die thans was voorgedragen, en beschouwde het tegenwoordig ontwerp als een middel van vrede en eendracht. Hij drong er op aan, dat de lords den toestand des lands in het oog zouden houden, en hield zich overtuigd, dat zij, dit doende, zouden stemmen voor het hervormingsplan; dat niet alleen geschikt was om veel goeds te bewerken, maar ook om onberekenbaar veel kwaads voor te komen. Lord *Wharncliffe* heeft tegen het ontwerp gesproken en voorgesteld, dat het verworpen mogt worden; ook de graaf van *Mansfield* en de markuis van *Bute* hebben zich tegen de bill verklaard, terwijl de graaf van *Mulgrave* en lord *King* zich daarvoor gemt hebben.

Gisteren hebben drie lords tegen de bill het woord gevoerd, te weten de graven van *Winchilsea* en *Harrowby* en de hertog van *Wellington*, en heeft lord *Melbourne* alleen zich daarvoor verklaard.

De debatten worden heden voortgezet en zullen ongetwijfeld nog eenige dagen duren.

Vele lieden zijn van gevoelen, dat de hervormingswet niet door het Hoogerhuis aangenomen zal worden.

Men verzekert, dat Hare Majesteit de koningin zich tegen de hervorming van het Parlement verklaard heeft.

Van tijd tot tijd hebben wij in het *Journal d' Anvers* van de afgeloopen maand, eenige uittreksels gevonden, uit de memorie van verdediging, door *Daine* geschreven en in het licht gegeven.

Wij hadden reeds verwacht deze memorie, waarin men slechts enkelde waarheden, onder het zamenraapsel van ellendige verdichtsels vindt, door de belgische bladen te zien wederleggen; doch het gebrek aan militaire kennis schijnt in België zoo algemeen te zijn, of de schrik moet bij de daarbij tegenwoordig geweest zijn, officieren zoo groot zijn geweest, dat alles hunne bevatting moet ontsnapt wezen, en alleen de zorg voor zelfbehoud hun bezig gehouden hebben.

Intusschen zal het aan onze officieren niet moeijelijk vallen, in rustiger tijden, met bovenbedoeld ellendig verdichtsel van den deserteur en escroc *Daine*, stuk voor stuk te wederleggen, waartoe een reeds aangekondigd, doch uit hoofde der tijdsomstandigheden, nog niet in het licht verschenen militair tijdschrift, onder den titel Pallas, eene gunstige gelegenheid zal aanbieden. Op drie zeer in het oog loopende punten dezer memorie, hebben de kundigen onze aandacht gevestigd, om deze in het [illegible] te stippen, ten einde hierop de belgische [illegible] te maken.

Het eerste punt is het volgende: "Mon mouvement," zegt *Daine*, "sur Tongres s'opérait lentement, étant obligé de faire passer mon armée par les rues étroites et tortueuses de Hasselt. J'avais confié le commandement de l'arrière-garde, composée de deux bataillons, trois escadrons et deux pièces d' artillerie au lieutenant-colonel *de Gand*, ancien militaire décoré, il avait reçu mes instructions; il ne devait commencer son mouvement, que lorsque l'armée aurait devancé d'une demie-lieue; au lieu de suivre mes ordres à la lettre, cet officier supérieur, en dépit de toutes les règles, fit un [illegible] intervalle entre mon armée et l'arrière-garde, ne fit [illegible] sa cavallerie sur les côtés de la route; il ne prit aucune disposition pour protéger ma marche."

» JE ME TROUVAIS ALORS A LA TÊTE DES COLONNES. "

(1) dat is: mijne beweging op Tongeren geschiedde langzaam, dewijl [illegible] was mijn leger door de [illegible] straten van Hasselt [illegible] trekken. Ik had den [illegible] luitenant-kolonel, zamengesteld [illegible] bataillons, drie eskadrons cavallerie en twee stukken geschut, toevertrouwd aan den luitenant-kolonel, *De Gand*, oud gedecoreerd militair, die had bevel van mijne orders gegeven, hij moest zijne beweging niet beginnen dan nadat het leger een half uur, hem vooruit was. In plaats van mijne bevelen naar de letter op te volgen, liet deze hooft-officier, in strijd met alle regels, geen de minste ruimte tusschen mijn leger en de achterhoede, plaatste zijne cavallerie niet echelonnewijze ter zijde van den weg, en nam [illegible] geen eenige bescherming om mijnen marsch te dekken. — *Ik bevond mij toen aan het hoofd der kolonnes.*

Was dit de plaats voor een kommanderenden generaal, diens armee zich voor den vijand terug trekt? En heeft *Daine*, door deze grove fout officieel bekend te maken, zijn eigen vonnis niet uitgesproken? *Vooraan* zijnde, was hij het verste van alle zijne onderhebbende troepen van den vijand af, en was dus de eerste, die het voorbeeld van vrees en angst aan den dag legde. Zijne plaats was in de nabijheid zijner achterhoede, ten minste in het achterste gedeelte van de kolonne van het hoofdkorps, om de uitvoering van zijne, aan de achterhoede gegevene orders te kunnen nagaan en dadelijk des noods te ondersteunen; want werd zijn hoofdkorps genoodzaakt om tegen den steeds opdringenden vijand, *volte face* te maken, konde hij dan deze beweging laten uitvoeren, aan het hoofd zijner retirerende kolonnes zijnde? Neen! de kegelkoorts, of wel de vrees van in de handen des vijands te vallen, en daar de straf van zijne lage en onteerende handelwijs te ontvangen, voerde den hollandschen deserteur zoo ver mogelijk van zijne vervolgers af.

Het tweede punt is dit:

„Il était 11 heures du matin; quelques braves canonniers furent tués victimes de leur courageuse obstination à rester près de leurs pieces." (2)

Slechts *één belgische kanonnier* is er bij de vijf veroverde stukken gesneuveld. — Toen *Daine's* achterhoede en een gedeelte van zijn hoofdkorps, een groot uur ver in verwarring was voortgevlugt en daarop voor een oogenblik stand hield, zegt hij verder: „Pendant ce temps, parut et fut accueilli par le feu de la batterie de douze qui fit bientôt taire le sien; *son infanterie se jeta en avant-droite et à gauche de la route,*" (3)

Daine moet zich aldaar van goede verrekijkers bediend hebben, dewijl hij op meer dan twee uren afstands van Hasselt was, alwaar de geheele derde divisie post had gevat, en geen enkelde infanterist den vlugtenden vijand gevolgd heeft of zelfs heeft *kunnen* volgen; zijnde de geheele armee van *Daine* door *twee eskadrons dragonders* en *vier stukken rijdende artillerie* op de vlugt gejagen.

Eindigende zegt hij: „Tels sont les hommes, les choses; j'apporte les preuves irrécusables de ce que j'avance; ici finit la tache que je m'etais imposée: soldat avant tout, j'en ai conservé le caractère et la franchise!!!

„J'attends avec confiance le jugement du roi, de la nation et des militaires de tous pays" (4)

Wij hebben het slot zijner verdediging hier over genomen, ten einde de schaamteloosheid van dezen man aan het licht te brengen, die zich den eernaam van soldaat in den volsten zin des woords nog durft toekennen, van eenen man, die, na zijnen Vorst bestolen te hebben, naar den vijand overliep, om zich ook daar bij zijne landgenooten *alzoo* de algemeene verachting zijner onderhoorigen op zich te laden!!

(2) dat is: Het was elf uren op den morgen; eenige dappere kanonniers werden gedood, slagtoffers hunner moedige onverzettelijkheid om bij hunne stukken te blijven!

(3) dat is: De vijand verscheen en werd door het vuur der batterij twaalfponders ontvangen, welke aldra het zijne tot zwijgen bragt; zijne infanterie wierp zich in verwarring regts en links van den weg.

(4) dat is: Ziedaar de mannen, ziedaar de toedragt van zaken; ik breng onwederspreekbare bewijzen bij van hetgeen ik aanvoer; hier eindigt de taak, dien ik mij opgelegd had: soldaat voor alles, heb ik diens karakter en vrijmoedigheid bewaard.

Met vertrouwen wacht ik de uitspraak af des konings, die der natie en der militairen van alle landen.

---

* * Men vraagt, ter uitbreiding eener reeds goed gevestigde * zaak, in de omstreken van eene aanzienlijke stad gelegen, EEN of TWEE PERSONEN, ieder kunnende aanbrengen Acht à Twaalf Duizend Guldens, en die gezegend mogten zijn in de werkzaamheden met den tegenwoordigen Eigenaar te deelen, waarvoor zij buiten de winst als deelgenoot ieder eene niet onaanzienlijke toelage, of traktement (van *f* 8 tot *f* 1200) zouden genieten.

De zaak is van zoodanig eenen aard, dat dezelve niet alleen een gevestigd dagelijks debiet heeft, maar dat ook door de scheiding van België de gelegenheid aanbiedt, dezelve op eene zeer groote schaal uit te breiden en te bestendigen; dezelve (voor zoo verre men dit *van zijne zaak* zal mogen zeggen) niet van het wisselvallige der modes of tijdsomstandigheden afhangt.

Men adresseere zich ter bekoming van nadere opening, onder letter X, bij de Heeren M. SCHOONEVELD en ZOON, Beursteeg te Amsterdam, *brieven franco te stellen, met gelieve te berichten, waar op* ONGETEEKENDE *aanvragen geen regard zal geslagen worden.*

---

* * STOOMPACKET-VAART *tusschen* * * *ROTTERDAM en LONDEN.* (1)

VOOR GOEDEREN EN PASSAGIERS.

Het nieuwe, bijzonder snelle en gemakkelijke zijschroef-Stoomschip *the London Merchant*, Kapitein *Pearson*, groot 600 Tonnen, voorzien met twee Stoommachines van 140 drukking, te zamen 200 Paardenkracht, met uitgezonderde Letzaal, en 160 Reuden, zal vertrekken

Van Rotterdam

Zaturdag den 15 October, des morgens ten 7 uren.

" 22 " " 11 "

" 29 " " 7 "

Van Londen elken Donderdag.

NB. Deze Stoomboot heeft eene uitmuntende plaats voor *Kaas* en *Boter*, geheel afgescheiden van de intre der Machine, en heeft reeds verscheiden partijen in de beste order te Londen uitgeleverd, terwijl de Passagiers door geen dunst minsten hinder hebben.

Adres bij D. BURGER en ZOON, te Rotterdam, en HORMAN en SCHENK, te Londen.

---

* * STOOMPACKET-VAART *tusschen ROTTERDAM en LONDEN.*

VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN.

De afvaart der Stoomboot *Antwoord*, gevoerd door *Robert Stranack*, is voor de maand October bepaald:

Van Londen iederen Woensdag.

Van Rotterdam Zaturdag, 15 October, ten 6 Uren des morgens.

" 22 " " 12 " middags.

" 29 " " 6 " morgens.

Nadere inlichting te bekomen bij de Agenten W. SMITH & Comp. en P. VAN ES.

---

* * Te Huur op zeer aannemelijke voorwaarden binnen Delfshaven, een zeer goede, ingerigte KOREN WIJN-BRANDERIJ voorzien van 5 RUW, en een DISTILEERTEIL en de daartoe vereischte werktuigen GEREEDSCHAPPEN, benevens PAKHUIS en KANTOOR.

Nader te bevragen bij den Heer F. RODENBURG te Delfshaven, en J. HS. DE POORTER te Breda.

---

* * VAN ARUM & COMP. Boekhandelaren op de Waal, voor de Kaansluis te *Amsterdam*, hebben uitgegeven en algemeen verzonden:

I. DE SCHIEMANSMAAT, *aan Moeder Mie, over Bram Wimpel's brief en haar Antwoord.* Een brief, in kluimige Dichtmaat, over het veelvuldige heden daagsche gesnijd en der Schrijversplanten, het oordeel over de geschriften eenes hoog geachten grijzen Stadmans; den lof van Koning en Koningin en geheel Holland aangedaan enz. Prijs 10 Cents.

II. DE NIEUWE RAREKIEK, waarin op zijn *Zuider-Waalsch* vertoond en door eenen Noord-Hollandschen doer bekeken worden, *de wedergalooze daden van den Heldenman* DAINE en zijne *zeer ondergeschikte*, maar *zeer moedige tiental dagen*, van *Hasselt*, TWEEDE DRUK, à 40 Cents.

III. P. HANOU VAN ARUM VERSPREIDE GEDICHTJES, *voor de volksgezinde jeugd*, op best pap. à 60 Cents, en ord. pap. tot School-gebruik 30 Cents.

---

* * BEHOED- en GENEESMIDDELEN tegen de CHOLERA MORBUS, de KINKHOEST en KANKERKLEREN; met een Plaat, *geschonken aan mijne landgenooten*, door E. J. MEIJER, *Magnetiseur te Amsterdam*. Dit allerbelangrijkst Werkje, waarin de eenvoudigste en tot heden nog onbekende Voorbehoed- en Geneesmiddelen tegen de CHOLERA en de KINKHOEST worden aangewezen niet alleen, maar tevens ook het hulpverlenen geheim der zoo-even tegen de KANKERKLEREN wordt opgelost, wordt a 50 Cents uitgegeven bij den Boek- en Plaatdrukker T. J. WIJNHOVEN HENDRIKSEN te Rotterdam en wordt achtervolgens alom verzonden.

---

* * STEENBERGEN VAN GOOR te *Leeuwarden*, heeft heden alom verzonden: BLOEMLEZING UIT HET DAGBOEK VAN DEN PREDIKANT *van Mal Sma*, door D. J. BOS, thans leeraar te *Gent*, in één deel, met gravuren, teekening, vignet, à *f* 2-40. Dit werk is een der beste van dezen voortreffelijken en ook bij ons zoo gunstig bekenden Schrijver.

---

* * Bij BROESE & COMP. te *Breda* is wederom verkrijgbaar:

I. DE TIENDAAGSCHE VELDTOGT, Zegekroon den *Prins van Oranje* en Zijne Dapperen toegebragt, door A. VAN DER HOOP JR.

II. Het Overwinnaar te *Hasselt* en *Leuven*, of de Haver van den Vaderlandschen Roem.

Nog is bij bovengemelden Verkrijgbaar:

I. Th. TREDGOLD, Traité des Machines à Vapeur et de leur application à la navigation, aux mines, aux manufactures etc. avec des Planches.

II. DECKER, Traité Élementaire d'Artillerie à l'usage des Militaires de toutes les Armes.

TE BREDA, BIJ BROESE & COMP.
Boekdrukkers en Boekverkoopers.